

HORDALAND
FYLKESKOMMUNE

SOGN OG FJORDANE
FYLKESKOMMUNE

Samanslåing av Sogn og Fjordane og Hordaland fylkeskommunar

Sluttrapport for delprosjekt 1.5 Tilbudsstruktur

Kriterium for tilbudsstruktur for ungdom og voksne.

Prinsipp for søking og inntak

Fylkesdirektøren si tilråding

Innhald

Fylkesdirektøren si tilråding	1
Innhald.....	2
1. Innleiing	3
1.1 OM DELPROSJEKTET – KVA VAR OPPDRAGET	3
1.2 KORT OM RAPPORTEN	4
2. Oppgåveløysing	5
2.1 TILBODSSTRUKTUREN I DAG	5
2.2 SENTRALE FØRINGAR	8
2.3 KORLEIS UTFØRER VI OPPGÅVENE I DAGENS TO FYLKESKOMMUNAR	11
2.4 FØREMONER OG ULEMPER MED DAGENS OPPGÅVELØYSING	15
2.5 TILRÅDING- KORLEIS SKAL VI UTFØRE OPPGÅVENE SOM EIN FYLKESKOMMUNE	17
2.6 VIDARE ARBEID	27
3. Organisatoriske forhold.....	28
3.1 KVA INNEBER GRUPPA SITT FRAMLEGG AV EV. KONSEKVENSA FOR RESTEN AV ORGANISASJONEN.....	28
3.2 KVA ER DEI SENTRALE ENDRINGANE SOM BRUKARANE/INTERESSENTANE VÅRE VIL MERKE	28
4. Sentrale politiske avklaringspunkt.....	29

1. Innleiing

1.1 OM DELPROSJEKTET – KVA VAR OPPDRAGET

Oppdraget til DP 1.5 Tilbudsstruktur har vore å utarbeide framlegg til:

- kriterium for utforming av tilbudsstruktur, og i tillegg gje tilråding for tidsplan for heilskapleg gjennomgang av tilbod- og skulestruktur i Vestland fylkeskommune.
- prinsipp for søking og inntak
- lokal inntaks- og formidlingsforskrift
- eventuelle overgangsordningar for søking og inntak

Føremålet med delprosjektet er å klarleggje kva som er status i dag og deretter føreslå løysingar.

Delprosjektet har hatt eit sektorperspektiv, og følgjande grunnprinsipp er lagt til grunn:

1. Elevar og lærlingar skal møte ei opplæring med høg kvalitet
2. Den vidaregåande opplæringa skal bidra til berekraftig forvaltning av ressursar
3. Den vidaregåande opplæringa skal bidra til gode og vekstkraftige lokalsamfunn og sterke by- og senterområde gjennom mellom anna eit breitt og likeverdig opplæringstilbod

Tilrådingane i denne rapporten bygger på:

- Kartlegging av dei områda prosjektet har definert som blir påverka av samanslåinga. Delprosjektet har kartlagt arbeidsmåtar, inkl. organisering, rutinar
- Utarbeidd/samla relevant kunnskapsgrunnlag for å kartlegge/identifisere behov av omfang ved nye løysingar og implementering.
- Tidleg identifisert kritiske faktorar i overgangen frå to til ein fylkeskommune. Fleire prinsipielle saker har vore sendt til prosjektleiar og politisk nivå for avklaring undervegs for å sikre framdrift som gjer at tenestene som Vestland fylkeskommune skal levere held høg kvalitet frå 1.1.2020.

Delprosjektet har hatt følgjande deltakarar:

- Odd Bjarne Berdal, regionleiar (leiar)
- Ingeborg Lie Fredheim, kontorsjef (nestleiar)
- Tor Ivar Sagen Sandvik, koordinator skulebruksplanen
- Susan Husabø, rådgjevar
- Hilde Kvamsås Aa, fylkeshovudtillitsvald
- Benedicte Meyer, fylkeshovudtillitsvald

I delprosjektet har det vore behov for fleire undergrupper for å sikre leveransar og framdrift i prosjektet. Under er undergruppene med deltakarar:

Undergruppe	Deltakarar	Tema
1.5.1 Prinsipp for søking og inntak	Susan Husabø (leiar) Elin Wikan Meyer Trude Riple Sven Jarle Svedal	Svare på bestillinga i 1.5 for: -ordinært inntak -tidleg inntak (fortrinn, 1. februar) -vaksenopplæring -minoritetsspråklege
1.5.2 Lokal inntaks- og formidlingsforskrift	Elin Wikan Meyer (leiar) Susan Husabø Trude Riple Sven Jarle Svedal Kristine Angelsen	
1.5.3 Kartlegging av felles talgrunnlag	Tor Ivar Sandvik (leiar) Susan Husabø	

I tillegg til undergruppene har ei rekke medarbeidarar vore ressurspersonar innafor sine fagfelt.

Kva andre tilgrensande delprosjekt kjem inn på nokre av dei same problemstillingane.

Delprosjekt 1.5 famnar om både tilbodsstruktur og inntak. Det betyr at det har vore naturlege grenseflater mot andre delprosjekt som omhandlar same målgruppe som fylkeskommunen skal levere tenester til.

DP 1.1 – Rettleiingstenesta

DP 1.2 – Kvalitet i opplæringa

DP 1.3 – Fagopplæring

DP 1.4 – Økonomi

DP 1.10 – Regional kompetanse

DP 1.11 – Samhandling.

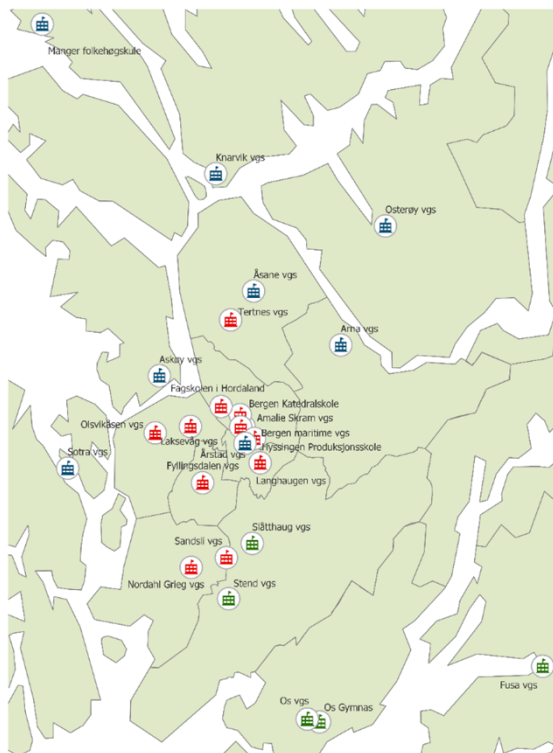
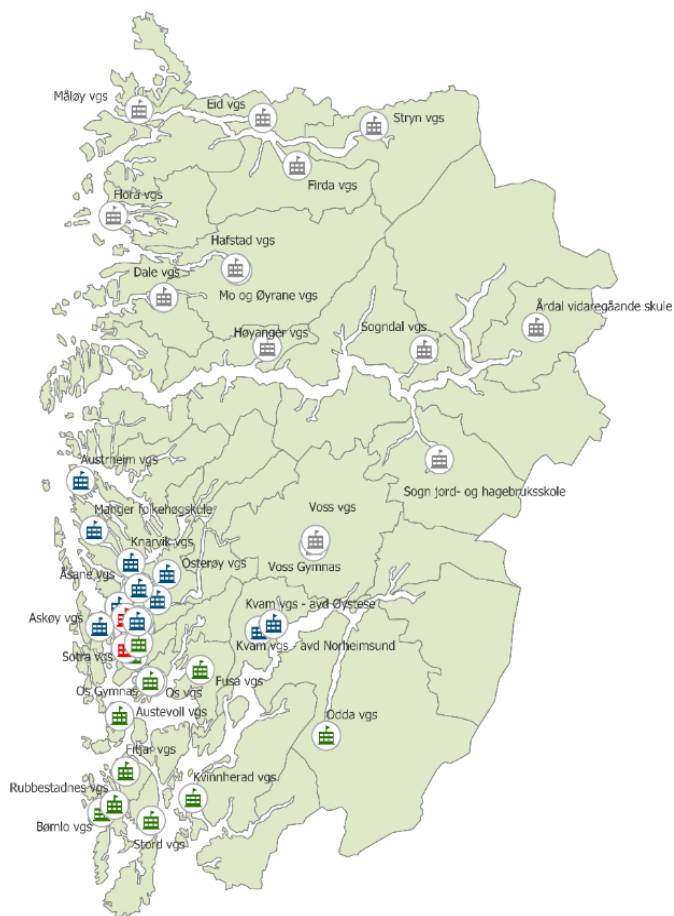
Delprosjektet har definert at arbeidet ikkje skulle famne om tenester og tilbod som er knytt opp mot Oppfølgingstenesta (OT). Til dømes er tilbod som Produksjonsskulen ikkje omtala i dette prosjektet. Fagskule er heller ikkje omhandla sidan det er eige delprosjekt (DP 1.8).

1.2 KORT OM RAPPORTEN

Rapporten tek føre seg ulike sider knytt til utforming av tilbodsstruktur og viktige prinsipp for søking og inntak. Alle tilrådingane frå prosjektgruppa er merka i blå boksar under kvart tema.

2. Oppgaveløysing

2.1 TILBODSSTRUKTUREN I DAG

Karta over syner lokalisering av dei vidaregåande skulane i Hordaland og Sogn og Fjordane.

Det er til saman 42 vidaregåande skular i dei to fylkeskommunane. Skuleåret 2018-2019 er det om lag 1100 klassar. Av desse er ca. 100 klassar (grupper) tilrettelagde klassar for elevar med særskilte behov. I tillegg til opplæring ved eigne skular er det 6 utvekslingsklassar på vg2, det vil seie elevar som får opplæringa ved vidaregåande skule i eit anna land, men organisert av Hordaland fylkeskommune.

Det er stor variasjon i storleiken på skulane, med om lag ein fjerdedel med 15 eller færre klassar og ein fjerdedel med 30 eller fleire klassar. Det er til saman om lag 21 000 elevar i dei fylkeskommunale vidaregåande skulane.

Fordelinga mellom yrkesfaglege og studieførebuande utdanningsprogram er noko ulik i fylka. Søkjartala til vg1 for skuleåra 2018-19 og 2019-20 syner at i Sogn og Fjordane søker om lag 55-56 % til yrkesfaglege utdanningsprogram, medan tilsvarande tal i Hordaland er 51-52%. Bergensområdet, med over halvparten av søkjarane, har større del av søkjarar til studieførebuande utdanningsprogram enn resten av Hordaland, der fordelinga er om lag som i Sogn og Fjordane.

Vedlegg 1 syner tal utdanningsprogram og programområde per nivå ved skulane og samla elevtal. Det er store forskjellar i breidda på tilboda mellom skulane, frå skular som tilbyr mellom 5-7 yrkesfaglege utdanningsprogram og fleire programområde på vg2, til skular svært få tilbod både på vg1 og vg2-nivå.

Av dei 31 skulane som tilbyr utdanningsprogrammet studiespesialisering er det ein eller to klassar på vg1 ved 18 av skulane og meir enn 3 klassar på vg1 ved 13 av skulane. I Hordaland er det fem skular med mellom fem og åtte parallelle klassar, desse skulane er i Bergen.

Tal søkarar til vg1 med ungdomsrett, første ønske		2018-2019				2019-2020			
Utdanningsprogram kode	Utdanningsprogram navn	Hordaland		Sogn og Fjordane		Hordaland		Sogn og Fjordane	
	Tal reelle søkartal og prosent søking til kvart utdanningsprogram i prosent av total søking til vg1 nivået.	tal	%	tal	%	tal	% av	tal	%
	Alle utdanningsprogram	7234		1633		7120		1680	
ID	Idrettsfag	359	5,0 %	104	6,4 %	339	4,8 %	103	6,1 %
KD	Kunst, design og arkitektur	116	1,6 %	12	0,7 %	104	1,5 %	16	1,0 %
ME	Medier og kommunikasjon	182	2,5 %	29	1,8 %	185	2,6 %	28	1,7 %
MD	Musikk, dans og drama	224	3,1 %	37	2,3 %	208	2,9 %	50	3,0 %
ST	Studiespesialisering	2554	35,3 %	543	33,3 %	2628	36,9 %	535	31,8 %
	Søkarar til studieførebuande utdanningsprogram	3435	47,5 %	725	44,4 %	3464	48,7 %	732	43,6 %
BA	Bygg- og anleggsteknikk	514	7,1 %	131	8,0 %	432	6,1 %	124	7,4 %
DH	Design og håndverk	153	2,1 %	18	1,1 %	139	2,0 %	30	1,8 %
EL	Elektrofag	611	8,4 %	170	10,4 %	515	7,2 %	200	11,9 %
HS	Helse- og oppvekstfag	1107	15,3 %	246	15,1 %	1017	14,3 %	241	14,3 %
NA	Naturbruk	326	4,5 %	52	3,2 %	317	4,5 %	57	3,4 %
RM	Restaurant- og matfag	136	1,9 %	29	1,8 %	149	2,1 %	33	2,0 %
SS	Service og samferdsel	294	4,1 %	89	5,5 %	266	3,7 %	64	3,8 %
TP	Teknikk og industriell produksjon	658	9,1 %	173	10,6 %	821	11,5 %	199	11,8 %
	Søkarar til yrkesfaglege utdanningsprogram	3799	52,5 %	908	55,6 %	3656	51,3 %	948	56,4 %
	Sum søkarar til utdanningsprogramma	7234	100 %	1633	100,0 %	7120	100 %	1680	100,0 %
	Søkartal til innføringstilbod for min.språk elevar	166		100		88		80	

Tabell 1 syner søkinga til vg1 i dei to fylka til skuleåra 2018-19 og 2019-20. Tala syner at om lag 20% av søkjarane er i Sogn og Fjordane og 80% er i Hordaland.

Søkinga til dei fem utdanningsprogramma Studiespesialisering, bygg- og anleggsteknikk, helse og oppvekstfag, elektrofag og teknikk og industriell produksjon har utgjort mellom 75 og 77 % av søkinga til vg1.

I begge fylka har søkinga til kvart av utdanningsprogramma kunst, design og arkitektur, medium og kommunikasjon, design og handverk og restaurant og matfag vore under 3% av den samla søkinga til vg1.

I dei fleste utdanningsprogram er det eit eller fleire programområde med stor overvekt av søkjarar i forhold til dei andre programområda i utdanningsprogrammet.

Tabellen under syner kva programområde som er størst i omfang i dei fire utdanningsprogramma som er dei største yrkesfagleg utdanningsprogramma.

Utdanningsprogram	Programområde på vg2	Dei største programområde sin del av søkinga i utdanningsprogrammet
Bygg- og anleggsteknikk	Byggteknikk	50-60% i begge fylka
Elektrofag	Elenergi	50 % i Sogn og Fjordane, 70% i Hordaland
Helse- og oppvekstfag	Helsearbeidarfag	40-50% i begge fylka
Teknikk og industriell produksjon	Køyrerøy Industrieteknologi	25-30% i Sogn og Fjordane, 20-25% i Hordaland 30-33% i begge fylka

Til utdanningsprogrammet service og samferdsel søker om lag 4-5% av søkjarane til vg1, og søkinga til vg2 syner stor forskjell mellom fylka. I Sogn og Fjordane vel om lag 40% sal, service og sikkerheit og

40% transport og logistikk. I Hordaland er søkinga til sal, service og sikkerheit om lag 55%, medan det er vesentleg færre som søker seg til transport og logistikk, om lag 20%.

Vedlegg 2 syner samla oversikt over søkinga til vg2.

Strukturen på tilbod for minoritetsspråklege ungdommar er ulik i fylka. I Sogn og Fjordane er det 10-12 grupper i fylket som fører fram til norsk grunnskuleeksamen. Desse er i samarbeid med kommunane og er ikkje del av vidaregåande opplæring. Det er ikkje eigne grupper i vidaregåande opplæring.

I Hordaland er det innføringsgrupper for minoritetsspråklege ungdommar som førebuing til vidaregåande opplæring og i tillegg er det nokre eigne klassar for minoritetsspråklege ungdommar som del av tilbodsstrukturen i vidaregåande opplæring.

2.2 SENTRALE FØRINGAR

Ny tilbodsstruktur for yrkesfag frå hausten 2020

I mars 2018 fastsette regjeringa ny tilbodsstruktur for yrkesfag, gjeldande frå 2020.

Tal utdanningsprogram blir utvida frå åtte til ti, med grunngjeving i å samle elevar som har meir fagleg innhald til felles. Utdanningsprogramma Design og handverk og Service og samferdsel blir erstatta av fire nye utdanningsprogram, og det faglege innhaldet vil bli vidareført i desse programma. IKT, tradisjonshandverk, frisør og sal blir løfta fram i sine eigne utdanningsprogram.

Dei yrkesfaglege utdanningsprogramma blir som følger frå 2020 (dei nye i kursiv):

- Bygg- og anleggsteknikk
- Elektro
- Helse- og oppvekstfag
- Naturbruk
- Restaurant- og matfag
- Teknikk og industriell produksjon
- *Design og tradisjonshandverk*
- *IKT og medieproduksjon*
- *Sal, service og reiseliv*
- *Frisør, blomster- og interiørdesign*

Endringar

IKT og medieproduksjon blir eit nytt utdanningsprogram med nytt innhald. I Vg3 er det føreslått fem nye lærefag. Desse lærefaga og strukturen i utdanningsprogrammet skal på høyring hausten 2019.

Kunnskapsdepartementet fastset strukturen etter høyringa.

- Frå Vg2 IKT kan elevane velje mellom IT-drift og IT-utvikling.
- Frå Vg2 medieproduksjon kan elevane velje mellom tre nye lærefag: medieproduksjon, mediedesign og medieteknikk.
- Kontor- og administrasjonsfaget og resepsjonsfaget blir erstatta av eit nytt fag, med nytt innhald og nytt namn.
- Vg2 byggteteknikk bli delt i Vg2 tømmer og Vg2 betong og mur
- Vg2 klima, energi- og miljøteknikk blir delt i vg2 røyr og vg2 ventilasjon, membran og takteking
- Vg2 matfag blir delt i Vg2 baker og konditor og Vg2 industriell matproduksjon.
- Det blir oppretta fleire nye lærefag innanfor fleire av utdanningsprogramma. Dette gjeld dyrefaget, anleggsrørleggarfaget, vegdrift- og vegvedlikehaldsfaget, ventilasjonsteknikkfaget og truck- og liftmekanikarfaget.

Innfasing av ny yrkesfagstruktur

På bakgrunn av endringane i tilbodsstrukturen på yrkesfag, blir det både oppretta nye utdanningsprogram på Vg1, og gjort endringar på programområdenivå på Vg2. Desse endringane må takast høgde for, både i Sogn og Fjordane og Hordaland ved fastsetting av tilbodsstruktur frå og med skuleåret 2020-21.

Første felles inntak og felles tilbodsstruktur i Vestland fylkeskommune vil vere skuleåret 2021-22. Det er likevel føremålstenleg at dei to fylka allereie ved fastsetting av struktur for skuleåret 2020-21 ser ny tilbodsstruktur i samanheng, for å skape grunnlag for ein meir tilpassa og heilskapleg framtidig struktur for Vestland fylkeskommune.

Dei nye utdanningsprogramma, som vil medføre endringar på Vg1 allereie frå hausten 2020, må lokalisrast og dimensjonerast i politisk sak hausten 2019. Prosjektgruppa si vurdering er at den årlege saka om opplæringstilbodet bør vere ei felles sak, men med tilrådingar som tek omsyn til vedtak om vidareføring av tidlegare fylke som inntaksområde for skuleåret 2020-21. Slik vil ein best ivareta heilskapen i den nye strukturen og sjå til at tilboda ikkje blir over- eller underdimensjonerte. Det vil truleg vere behov for å dimensjonere slik at ein legg opp til elevmobilitet på tilbod som er forventa å vere smale eller har lågare søking.

Endringar på Vg2-nivå vil først vere gjeldande frå hausten 2021, og såleis gjenstand for vurdering i eiga sak hausten 2020. Det er likevel naudsynt å gjere eit førebuande arbeid på lokalisering av tilbod allereie no. Det er viktig for å gi ei viss føreseielegheit, særleg for dei skulane som kan oppleve konsekvensar av endring i tilbodsstrukturen. Samstundes vil det gi elevane eit meir føreseieleg bilete av opplæringsløpet.

Overgang frå Vg1 Studiespesialisering til alle yrkesfag på Vg2

Utdanningsdirektoratet innførte frå skuleåret 2018-2019 ei ordning for elevar som har fullført Vg1 Studiespesialisering. Dei er no kvalifiserte til vg2 i alle dei yrkesfaglege utdanningsprogramma.

Gjennom vg1 studiespesialiserande har dei fullført kravet til fellesfag på Vg2 på yrkesfag, og det frigjer 196 årstimar til opphenting av programfag frå Vg1 i det aktuelle yrkesfaglege utdanningsprogrammet. Ordninga vert organisert som kryssløp i tilbodsstrukturen, dvs. at elvar kan søkje seg frå Vg1 Studiespesialisering til eit yrkesfaglege Vg2-tilbod.

Det er frivillig for skuleeigar å tilby ordninga med kryssløp frå Vg1 Studiespesialisering til yrkesfaglege programområde på Vg2. Verken Hordaland eller Sogn og Fjordane har oppretta slikt tilbod skuleåret 2018-2019.

Fylkesutvalet i Hordaland vedtok høyringsuttale for Hordaland om ordninga 23.5.2017, sak PS 153/2017. Vedtakspunkt 1 var:

Fylkesutvalet meiner at eit kryssløp frå Vg1 studiespesialiserande utdanningsprogram til Vg2 yrkesfaglege utdanningsprogram vil vere ei god ordning for elevane. Det vil gjere at mange av dei elevane som ønskjer å ta yrkesfag, no får eit høve til dette utan at dei må starte på nytt på Vg1. Dette er elevar som har bestemt seg for eit yrkesfag og for læretid i bedrift. Dersom tilbodet blir dimensjonert ut frå kor vi har for lite elevar i forhold til læreplassar, vil eit slikt høve gjere at fleire kjem ut i lære. Det bør likevel takast i betraktning at ei slik ordning kan gå ut over breiddekompetansen til den enkelte elev, målt opp mot elevar i ordinære yrkesfaglege løp.

I vedtakspunkt 3 stiller fylkesutvalet spørsmål om faget yrkesfagleg opphenting gir godt nok fagleg grunnlag.

Fylkesutvalet støttar at det nye faget får namnet yrkesfagleg opphenting. Det kan likevel stillast spørsmål ved kor vidt dette faget er tilstrekkeleg til å gje den enkelte elev eit like godt grunnlag for vidare opplæring som andre elevar frå ordinære yrkesfaglege løp

I høyringssvar peika fylkesdirektøren i Sogn og Fjordane på fleire sider ved ordninga som ein oppfatta som lite ønskeleg fagleg sett. I tillegg peika ein på at for eit fylke som Sogn og Fjordane, med mange små skular og spreitt arbeids- og næringsliv, vil ordninga ha store økonomiske konsekvensar. Hovudutvalet slutta seg til fylkesdirektøren sine vurderingar.

Faget yrkesfagleg opphenting skal gje elevane nødvendig kunnskap i programfaga på vg1 til å gå inn i programfaga på vg2. I faget skal ein plukke ut læreplanmål som går mot det programområde på vg2 eleven har søkt. F.eks. vil ein som går mot vg2 barne- og ungdomsarbeidarfag ikkje få opplæring som går mot vg2 helsefagarbeidar.

Fordelane ved slikt løp er opplagte for elevane, slikt kryssløp vil krevje eitt år mindre i vidaregåande opplæring enn med omvalsordninga slik ho er i dag.

Også prosjektgruppa ser utfordringar i planlegging og dimensjonering av slike tilbod. Med ei årsramme i faget yrkesfagleg opphenting på 196 timar vil kostnaden for ei gruppe vere om lag 1,25 mill.kr. Det vil vere ulikt innhald i opplæringa, avhengig av kva for programområde faget skal gå mot. Prosjektgruppa si vurdering er difor at oppretting av tilbod med slikt kryssløp krev utlysing av heile grupper.

Det vil også vere behov for å styre tilgangen på desse «kryssløptilboda» i vg2 yrkesfag for å halde «kontroll» på dimensjoneringa av yrkesfaga, når ikkje lengre kapasiteten på vg1 utdanningsprogrammet blir styrande for behovet på vg2 og vg3.

Som ein indikasjon på ønske om overgang frå Studiespesialisering til yrkesfag kan ein nytte informasjon om omval frå vg1 Studiespesialisering til vg2 yrkesfag. I Sogn og Fjordane var det til skuleåret 2017-18 åtte som søkte omval fordelt på fem utdanningsprogram. Til skuleåret 2019-2020 er det 12 søkjarar, også til fem ulike utdanningsprogram. I Hordaland var frå skuleåret 2017/18 til 2018/19 68 elevar som gjorde overgang frå Vg1 Studiespesialisering til Vg2 yrkesfag. Elevane var fordelte på seks ulike utdanningsprogram.

Prosjektgruppa ser sjølvstøtt at søkinga vil kunne bli høgare når elevane ikkje treng å starte på nytt vg1. Ein meiner likevel at det berre vil vere grunnlag for å starte slike tilbod i nokre få programområde med stort søkjargrunnlag og god tilgang på plassar for opplæring i bedrift.

Spørsmål om programområde som er aktuelle for kryssløpet og lokalisering av desse vil ein kome tilbake til i politisk sak om utlysing av tilbod for skuleåret 2020-2021.

2.3 KORLEIS UTFØRER VI OPPGÅVENE I DAGENS TO FYLKESKOMMUNAR

2.3.1 Kriterium for utforming av tilbodsstruktur for ungdom med lovfesta rett til vidaregåande opplæring

Fylkeskommunane legg følgjande prinsipp til grunn for den årlege saka om opplæringstilbodet:

Sogn og Fjordane

- Involvering av dei vidaregåande skulane, fagopplæringsnemnda, opplæringskontor, fylkeshovudtillitsvalde
- Prinsipp:
 - Klassestorleik. YF: 12/15. SF: 30 (MDD: 24)
 - Krav om oppfylling i grupper (FT-vedtak). Minimumskrav YF: 8 og SF: 20 (MDD: 16). Tek utgangspunkt i primærskjalar med ungdomsrett etter 1. prøveinntak.
 - Tilbod som ikkje har vore lyst ut/sett i gang skal vurderast på nytt
 - Hovudutvalet for opplæring har fullmakt til å vedta tilbod innanfor den økonomiske ramma i økonomiplanen
 - Den vidare utviklinga av det vidaregåande opplæringstilbodet skal skje med basis i elevane sine val, og ved at skulane utviklar og fornyar sine tilbod.
- Dimensjoneringsgrunnlag:
 - Vg1: elevtal frå grunnskulen, grunnskuleopplæring for minoritetsspråkleg ungdom (GMU) og omval
 - Vg2/vg3: elevar med ungdomsrett og omval
 - Næringslivet sitt behov - tilgangen til læreplassar

Hordaland

- Prinsipp
 - Klassestorleik. YF: 15. SF: 30
 - Krav om oppfylling, 85% oppfylling.
 - Skulebruksplan 2017-2030
 - Tilbod som ikkje har vore lyst ut/sett i gang blir vurdert på nytt
 - Fylkesutvalet vedtek tilbodsstruktur
 - Utvikling av tilbodsstrukturen skal i større grad vere basert på arbeidslivet sitt behov for kompetanse og arbeidskraft.
- Dimensjoneringsgrunnlag
 - Vg1: Elevtal frå grunnskulen (GSI), elevar i innføringstilbod, erfaringstal omval, elevar som vel private tilbod, gjesteelevar netto kjøp
 - Vg2/vg3: elevar med ungdomsrett, omval, næringslivet sitt behov for kompetanse og arbeidskraft, utvikling av fagtilbod med føresetnad om tilgang på læreplassar

Tabell 2 syner fylkeskommunane sine administrative og politiske prosessar knytt til årleg arbeid med utarbeiding av politisk sak om opplæringstilbodet ved skulane og justering etter søknadsfristen.

Tidsplan	Sogn og Fjordane	Hordaland
Medio september	Fylkesdirektøren sender ut grunnlagsmateriale(inntakstill per 15.sept og avgangselevar frå grunnskulen) Rektorane har frist for å kome med innspel til endringar av tilbodet	Elevtellinga for inneverande skuleår er klar om lag 15. sept. Aktuelle endringar for komande klassesak blir utarbeidd, basert på klassesak og justeringssak frå førre skuleår
Ultimo oktober	Fylkesdirektøren har info.- og drøftingsmøte med organisasjonane i sektoren. Presentasjon av utfordringane	Fylkesdirektøren utarbeider og ferdigstiller forslag til tilbodsstruktur.
Ultimo oktober	Fagopplæringsnemnda (Y-nemnda) kjem med innspel til opplæringstilbodet på grunnlag av resultat av formidling til opplæring i bedrift	<u>Ultimo oktober/primo november:</u> Forslag til tilbodsstruktur blir sendt til skulane for gjennomlesing og tilbakemeldingar. Eventuelle endringar blir skrive inn. Fylkesdirektør har info.- og drøftingsmøte med organisasjonane i sektoren. Presentasjon av utfordringane
Ultimo november	Fylkesdirektøren informerer rektorane om framlegget til endringar og presenterer tilrådinga	
Primo november	Fylkesdirektøren ferdigstiller og offentleggjør sak til handsaming i hovudutval for opplæring	
Dagen før møte i hovudutvalet	Fylkesdirektøren presenterer tilrådinga for organisasjonane	
Ultimo november	Hovudutval for opplæring gjer vedtak om kva opplæringstilbod som skal lysast ut ved skulen	Sak handsamast i Y-nemnda <u>Ultimo november/primo desember:</u> Handsamast i utval for opplæring og helse, og fylkesutvalet
Primo mars	Fylkesdirektøren sender primærøkjartala til rektorane rett etter søknadsfristen er ute med frist for å kome med innspel til justeringar	Skulane finn primærøkjartala på Vigo skole
Primo mars	Fylkesdirektøren har info.- og drøftingsmøte med organisasjonane i sektoren. Presentasjon av utfordringane	
Primo mars	Fylkesdirektøren testar ut ulike endringar av tilbodet for å gje flest mogeleg tilbod og utnytte kapasiteten best mogeleg	Fylkesdirektøren testar ut ulike endringar av tilbodet for å gje flest mogeleg tilbod og utnytte kapasiteten best mogeleg
Medio mars	Fagopplæringsnemnda (Y-nemnda) kjem med innspel til justeringar utdanningsprogram og programområde på grunnlag av søkjartala.	Sender ut ei generell oppsummering av inntaket og vurdering per skule. Fylkesdirektør sender forslag til justering til skulane med frist for tilbakemelding.

Medio mars	Fylkesdirektøren informerer rektorane om framlegget til justeringane av utlyst tilbod og presenterer tilrådinga	
Ultimo mars	Fylkesdirektøren ferdigstiller og offentliggjør sak til handsaming i hovudutval for opplæring	Eventuelle endringar på bakgrunn av tilbagemeldingar frå skulane blir gjort.
Dagen før møte i hovudutvalet	Fylkesdirektøren presenterer tilrådinga for organisasjonane	
Ultimo mars	Hovudutval for opplæring gjer vedtak om kva opplæringstilbod som skal settast i gang i kommande skuleår.	
Medio april		Politisk sak om justering av tilbodsstruktur ferdig. Administrative endringar sendt til skulane og som melding til politisk nivå.
Primo mai		Handsamast av Y-nemnda
Medio/ultimo mai		Handsamast av utval for opplæring og helse, og fylkesutvalet

Politisk og administrativ avgjersle i Sogn og Fjordane og Hordaland fylkeskommunar

I Sogn og Fjordane legg fylkesdirektøren for opplæring fram saker til hovudutval for opplæring, som har vedtaksmynde til å vedtak opplæringstilbodet så lenge vedtaket er innafor den økonomiske ramma. I november blir det lagt fram sak om kva tilbod som skal lysast ut ved den enkelte skule og i mars blir det lagt fram sak om justeringar etter søknadsfristen. Dersom hovudutval for opplæring gjer vedtak som går ut over ramma, går sakene til fylkestinget for vedtak.

Fylkesdirektøren har ikkje fullmakt til å justere tilbodet som resultat av søkinga. Alle framlegg til endringar går til politisk handsaming.

I Hordaland gjer fylkesutvalet endeleg vedtak om tilbodsstruktur. Samtidig har fylkesrådmannen fått fullmakt til å justere klasse-/elevtal ved den einskilde skule på grunnlag av søkjartala etter prognoseinntaket, dersom det ikkje fører til oppretting eller nedlegging av utdanningsprogram eller programområde. Vurderinga er at denne justeringa ikkje har noko med tilbodsstrukturen i seg sjølv å gjere, men ei tilpassing av klassetalet i høve til søkjartala til dei ulike utdanningsprogramma.

Denne fullmakta er forankra i fylkesutvalssak 290/13, 5.12.2013, der fylkesutvalet fatta følgjande vedtak (vedtakspunkt 2):

Fylkesrådmannen får fullmakt til å tilpasse talet på elevplassar i skulane etter søkjartala ved prognoseinntaket. Dersom det etter prognoseinntaket kjem fram større endringar, som til dømes at det må vurderast om eit utdanningsprogram skal avviklast ved ein skule vil fylkesrådmannen leggje fram sak om dette på vanleg måte.

Klassestorleik

Hordaland har vedteke normtal for tal elevar i klassane: 15 for yrkesfaglege og 30 for studieførebuande utdanningsprogram. Prosessen for å tilpasse seg normtalet har gått over noko tid, m.a. har det vore behov for bygningsmessige tilpassingar. Tidlegare tildelingsmodell med stykkprisfinansiering av dei vidaregåande skulane har også medverka til at skulane no har tilpassa seg normtala.

Sogn og Fjordane har større differensiering når det gjeld tal elevar i klassane; 12-14 i yrkesfag med verkstad, 15 i yrkesfag utan verkstad, 24 i musikk, 12 i dans, 12 i drama, 30 i dei andre

studieførebuande utdanningsprogramma. Grunna bygningsmessige avgrensingar og læreplassstilgangen har det vore lite tenleg å standardisere normtala ut over dette.

Krav til oppfylling i klassar

I Sogn og Fjordane vart det i skulebruksplansaka (FT-sak 26 /13) vart det lagt til grunn ei målsetting om at oppfyllinga skal vere så høg som mogleg. Det vart vedteke følgjande minimumskrav til oppfylling: 8 for yrkesfaglege utdanningsprogram, 16 for musikk, 16 samla for dans og drama og 20 for studieførebuande utdanningsprogram. Nivået på oppfyltingskravet er resultat av tydeleg politisk prioritering for å oppretthalde ein desentralisert skule- og tilbodsstruktur. Minimumskravet for oppfylling har vore strengt praktisert.

Som hovudregel har Hordaland fylkeskommune krav om oppfylling på 85% av klassestorleiken for at ei klasse skal settast i gang. I Bergensområdet tilseier erfaring at 85%-regelen gjennomgåande vert praktisert. Utanfor Bergen vert regelen praktisert med noko skjønn. Det er særleg når det er omsyn til behov i arbeids- og næringslivet, eller marginale tilbod, at ein sett i gang klassar med lågare oppfylling.

Dei største ulikskapane mellom fylkeskommunane kan oppsummerast slik:

- Fylkesdirektøren i Hordaland utarbeider først framlegg til sak og sender den deretter til skulane for innspel som eventuelt vert innarbeidd, medan fylkesdirektøren i Sogn og Fjordane hentar inn innspel frå skulane i forkant av arbeidet med saksutgreiing.
- Tidspunkt og prosess for innspel frå arbeids- og næringslivet er også noko ulik. I Hordaland handsamar Y-nemnda fylkesdirektøren sitt framlegg til tilråding, medan Fagopplæringsnemnda i Sogn og Fjordane handsamar tilpassingar av opplæringstilbodet på grunnlag av innspel frå opplæringskontora. Vedtaket i fagopplæringsnemnda vert innarbeidd i fylkesdirektøren si saksutgreiing.
- I Hordaland vert oppretting eller nedlegging av utdanningsprogram eller programområde handsama politisk. Justering av klassetal blir handsama administrativt. I Sogn og Fjordane vert begge deler handsama politisk.
- I Hordaland er saksgangen handsaming i utval for opplæring og helse og slutthandsaming i fylkesutvalet, medan hovudutval for opplæring i Sogn og Fjordane har mynde til å gjere endeleg vedtak, under føresetnad av at vedtaket er innanfor vedteken økonomisk ramme.

2.3.2 Vaksne

Noverande tilbod og struktur for vaksne søkjarar er ulikt i fylka. Det skuldast nok delvis forskjellane i omfang av søkjarar og utvikling av ulike arbeidsmåtar/kulturar. Ut frå erfaringane er omfanget av søkjarar om lag 500 i Sogn og Fjordane og 3200 i Hordaland. Ved gjennomgang av tal vaksne elevar i vidaregåande opplæring, oktober 2018, var det 390 elevar i Sogn og Fjordane og 1150 i Hordaland. I Sogn og Fjordane gjekk i overkant av 20% av elevane i opplæring med tanke på studiekompetanse, medan hovudtyngda tok yrkesfagleg utdanning. I Hordaland var fordelinga mellom studiekompetanse og yrkesfag om lag 50-50.

Hordaland har fire vaksenopplæringssenter, der eit av dei er tilrettelagt for studiekompetanse. I Sogn og Fjordane er det nettbasert og samlingsbasert opplæring med base ved tre ulike skular.

I begge fylka er det stor overvekt av minoritetsspråklege vaksne i yrkesfagleg opplæring.

2.3.3 Minoritetsspråkleg ungdom

Som omtala i del 2.1 løyser dei to fylkeskommunane utfordringane for minoritetsspråklege elevar på ulikt vis. Sogn og Fjordane har ingen eigne tilbod på vidaregåande nivå, medan Hordaland har det. Noko av utfordringa i Sogn og Fjordane er at det er relativt få elevar og stor geografisk spreining. Det blir difor utfordrande å sette i gang eigne vg1 og vg2 tilbod i ulike utdanningsprogram. Mobiliteten i denne søkargruppa viser seg ofte å vere låg. I Hordaland er omfanget av minoritetsspråklege elevar større og mange er busette i Bergensområdet, eller so nært, at det er søkjargrunnlag til eigne tilbod.

2.4 FØREMONER OG ULEMPER MED DAGENS OPPGÅVELØYSING

Tilbod til elevar med særskilte behov for tilrettelegging

Ein del elevar har av ulike årsaker behov for meir tilpassing av opplæringa enn den tilpassa opplæringa alle elevar ha krav på. Hordaland fylkeskommune har om lag 100 eigne søkbare, tilrettelagde klasser for elevar med særskilte behov. Dette er tilrettelagt opplæring i eigne grupper HTA- og HTH og HT grupper Elevane i HT- gruppene er for elevar med mindre behov for tilrettelegging enn elevar som går i grupper HTH som er tilrettelagde opplæring i eigne grupper - arbeidslivstrening og HTH grupper som er tilrettelagd opplæring i eigne grupper - kvardagslivstrening.

I Sogn og Fjordane er det ingen spesielle søkbare tilbod, alle søkjarar til vidaregåande opplæring søker til ordinære klassar. Elevar med stort behov for tilrettelegging får opplæringa organisert i HTH eller HTA grupper ved skulane. For elevar med mindre behov for tilrettelegging blir kurskoden lagt om, men så langt råd er får dei opplæringa i dei ordinære klassane.

Ordninga med eigne søkbare HT-grupper, slik ein har i Hordaland fylkeskommune, har den fordel at det er føreseieleg for skulane og elevane det gjeld. Tilbudsstrukturen i Sogn og Fjordane, utan søkbare HT-grupper har gjort det enklare å inkludere flest mogeleg elevar i felles klasse- og læringsmiljø.

Inntaksmodell og elevmobilitet i Sogn og Fjordane og Hordaland

Begge fylkeskommunane har i dag ein karakterstyrt inntaksmodell med heile fylket som inntaksområde - ofte kalla fritt skuleval. Dette inneber at søkjarane konkurrerer om skuleplassar på bakgrunn av karakterpoeng. Søkjarane konkurrerer då i prinsippet om alle skuleplassane i fylket. I praksis vil likevel skule- og tilbodsstrukturen i stor grad styre kvar ungdommane ønskjer å gå på skule.

Tal frå Sogn og Fjordane syner at dei fleste søker seg til næraste skule. Om lag halvparten av søkjarane søker same skule på første og andre ønske, medan halvparten prioriterer same programområde ved fleire skular.

I Hordaland er det eit skilje mellom stor-Bergen og resten av fylket. Utdanningsvalet til søkjarane i Bergen og omlandskommunane er i stor grad styrt av kva utdanningsprogram dei ønskjer å gå på. Dei søker gjerne eitt eller fleire prioriterte utdanningsprogram både på næraste skule og skular i stor-Bergen. Elles i fylket er situasjonen litt annleis. Søkjarane tenderer då først mot å prioritere utdanningsprogram på næraste skule eller ein annan skule i regionen. Som alternativt val, om dei ikkje kjem inn på førstevalet, prioriterer søkjarane å søkje eit anna utdanningsprogram på ein skule i same region. Mobiliteten er altså monaleg større i stor-Bergen enn i resten av fylket.

Bergen står i ei særstilling når det gjeld demografi og infrastruktur med halvparten av innbyggjarane i Hordaland. Bergen har i tillegg folkerike omlandskommunar, der mange søkjarar historisk sett vel å søkje seg til skular i Bergen.

Det er tydelege reisemønster frå omlandskommunane med tanke på jobb og skule, og det er god kommunikasjon til og frå Bergen. Skuleettleik og god kommunikasjon mellom bydelane og omlandskommunane gjer at søkjarane søker skule på tvers av bydelar og kommunegrenser. Elevane busette i Bergen kommune vil ha tilgang til alle utdanningsprogram innan ein time reiseveg kvar veg. Dette gjeld og for svært mange søkjarar busett i dei folkerike kommunane som grensar opp mot Bergen.

Vedtatt inntaksmodell i Hordaland

Hordaland fylkesting handsama 13.12.16 PS 95/2016 Ny inntaksmodell til vidaregåande skular i Hordaland fylkeskommune frå skuleåret 2017/18, kor følgjande vedtak blei fatta:

Hordaland fylkeskommune tek utgangspunkt dagens inntaksmodell, med desse endringane:

- Elevar frå VG1 innan dei studieførebuande utdanningsprogramma skal ha ein rett til å fortsetje på same skule på neste trinn påfølgjande skuleår.
- Innføre ein reisetidsgaranti for å sikre at ingen elevar får urimeleg lang ufrivillig reisetid. Det må presiserast i lokal inntaksforskrift at desse elevane skal vurderast skjønnsmessig for inntak på nærskulen.

Fylkesrådmannen får fullmakt til å endre lokal inntaksforskrift i tråd med dette. Ny inntaksforskrift vert lagt fram som melding til utval for opplæring og helse i januar 2017.

Det skal gjerast ein eigen vurdering av om ordninga med rett frå VG1 til VG2 og skal gjelde for Musikk, Dans og Drama.

Fylkestinget ber om at utval for opplæring og helse vert gitt ei orientering kring retningslinjer og oppfølging i høve søknadsskjemaet og opplæring i dette med omsyn til saksframlegget.»

Dette vedtaket representerer også ulikheiter i inntaksmodellen i dagens to fylke. Ordninga med elevane på Vg1 studieførebuande utdanningsprogram sin rett til å fortsetje på same skule påfølgjande skuleår vil vere gjenstand for vurdering i høyringa om inntaks- og formidlingsforskrift hausten 2019.

Private vidaregåande skular

Bergen har eit stort tal privatskular som representerer ein forskjell samanlikna med Sogn og Fjordane, og for så vidt Hordaland elles. Det er i hovudsak i Bergen sentrum at talet på private elevplassar er høgt, men Framnes Kristne vidaregåande skule er også ein viktig konkurrent for Kvam vidaregåande skule.

Dei aller fleste elevplassane i dei private vidaregåande skulane er på studiespesialiserande utdanningsprogram (i underkant av 2000), og dei fleste av desse ligg i Bergen sentrum (omlag 1600). Studiespesialisering er det økonomisk rimelegaste utdanningsprogrammet, og det er ei problemstilling knytt til at dei private skulane konkurrerer hovudsakleg på desse tilboda, og ikkje på dei meir areal- og kostnadskevjaande utdanningsprogramma.

2.5 TILRÅDING- KORLEIS SKAL VI UTFØRE OPPGÅVENE SOM EIN FYLKESKOMMUNE

2.5.1 Kriterium for utforming av tilbodsstruktur

Ungdom med lovfesta rett

Kriterium for utforming av tilbodsstruktur er dei overordna føringane som skal ligge til grunn for den årlege saka om kva opplæringstilbod som skal lysast ut, og den årlege saka om justering av tilbodet på grunnlag av søkjartala.

Tilbod om alle utdanningsprogram

Alle tilbod i den nasjonale tilbodsstrukturen skal vere tilgjengelege å søke seg til. På same måte som i dagens to fylkeskommunar, betyr det at der det er tilbod fylkeskommunen sjølv ikkje har, må ein kjøpe plass til søkjarar i andre fylkeskommunar. Ein så stor fylkeskommune som Vestland må ha tilbod innanfor alle utdanningsprogram. Sjølv om fylkeskommunen i elevtal er stor vil ein likevel ikkje kunne ha tilbod innanfor alle programområde på vg2/vg3. Innanfor eit inntaksområde må det for å sikre eit likeverdig opplæringstilbod for elevane vere tilstrekkeleg breidde i tilboda på vg1-nivå, og som hovudregel bør – dersom det er søkjargrunnlag til at tilbodet kan opprettast - det finnast tilbod innanfor alle utdanningsprogram i alle inntaksområde.

Desentralisert struktur i store utdanningsprogram

Utdanningsprogramma studiespesialiserande, bygg og anlegg, teknikk og industriell produksjon, elektrofag og helse- og oppvekstfag er tilboda som har volumet av søkjarar. Desse utdanningsprogramma vil det både av omsyn til at elevane skal kunne bu heime og av omsyn til stabilitet i skule- og tilbodsstrukturen vere føremålstenleg at mange skular har tilbod om og at ein har ein desentralisert tilbodsstruktur innanfor desse utdanningsprogramma. For yrkesfag betyr dette at tilbodet bør finnast i regionane/innanfor bu- og arbeidsmarknadsområda.

Utdanningsprogram med færre søkjarar

For andre utdanningsprogram med vesentleg lågare søkjarvolum vil ein av omsyn til effektiv ressursforvaltning og stabile fagmiljø måtte gje tilbod på færre skular. For fleire programområde innanfor desse utdanningsprogramma vil det ikkje vere søkjargrunnlag til at ein kan tilby anna enn som fylkesdekkande tilbod. Fylkesdekkande tilbod vil vere tilgjengelege for alle søkjarar, uavhengig av inntaksområde. Kva som vert fylkesdekkande tilbod vert avklart i den årlege struktursaka.

Krav til fagmiljø

Fagmiljø er viktig for at elevane skal møte ei opplæring av høg kvalitet. Av omsyn til fagmiljø bør alle skular som har eit yrkesfagleg tilbod på vg1-nivå, òg ha eit tilbod om minst eit programområde innanfor utdanningsprogrammet på vg2-nivå. Som hovudregel bør òg ein skule som har eit tilbod på vg2-nivå og tilby utdanningsprogrammet på vg1-nivå. Skular som i dag har gode og stabile fagmiljø på eit vg2-tilbod utan at skulen òg tilbyr utdanningsprogrammet på vg1-nivå, bør framleis kunne vidareføre desse tilboda. Nyetableringar av tilbod på vg2-nivå må derimot knytast til at skulen òg har eit tilbod om utdanningsprogrammet på vg1-nivå. Dette vil mellom anna ha konsekvensar for korleis ein lokaliserer tilboda i den nye strukturen for yrkesfag som implementerast frå skuleåret 2020/2021.

Omsynet til fagmiljø og likeverdige opplæringstilbod tilseier òg at ein skule som skal ha tilbod om studiespesialisering som hovudregel bør ha tilbodet på både vg1-, vg2- og vg3-nivå. Alle skular som har studiespesialisering skal på vg2- og vg3-nivå ha tilbod om både programområde for språk, samfunnsfag og økonomi og programområde for realfag. Skular med ei eller to klassar/ein eller to parallellar vil ha behov for ekstra ressursar/timar samanlikna med skular med fleire parallellar for å kunne tilby naudsynt breidde i programfaga.

Bygge på eksisterande struktur

Både i Hordaland og i Sogn og Fjordane fylkeskommunar er der ein skule- og tilbodsstruktur som er etablert over tid ut frå historiske søkjemønster, lokal næringsstruktur og vedtekne skulebruksplanar. Ein har bygningsmassar på skulane som er tilpassa dei tilboda ein har, og ein har lærarar og etablerte fagmiljø knytt til desse tilboda. Søkjemønster og næringslivet sine behov endrar seg sjølvstendig over tid. For å utnytte dei ressursane ein har best mogeleg og ikkje påføre fylkeskommunen unødige investeringskostnader, vil ein vere tente med å i hovudsak bygge framtidig tilbodsstruktur på den etablerte tilbodsstrukturen. Dette gjev òg eit tilbod som er føreseieleg for søkjarane.

Arbeids- og næringslivet sitt behov

Tilbodsstrukturen må finne ein balanse mellom breidde i opplæringstilbodet, god ressursutnytting, søkjarane sine ønske og arbeids- og næringslivet sine behov. Riksrevisjonen peikar i sin rapport (Riksrevisjonen, dokument 3:12 2015-16) frå 2016 på at for yrkesopplæringa skal elevane sine ønske og næringslivet sine behov vektast likt. Særleg for yrkesfaga er det derfor viktig å sjå tilbodsstrukturen i skule i samanheng med tilgangen på læreplassar og dei ulike næringane sitt framtidige behov for arbeidskraft. Når ein opprettar eit tilbod på vg1, må ein sjå eit fireårig løp for desse elevane, som gjer at ein ikkje berre kan ta dei inn i skule, men at dei òg kjem ut etter heile opplæringsløpet med eit fag- eller sveinebrev eller kompetansebevis. Det er i søkjarane si interesse at ein i stor grad legg vekt på arbeids- og næringslivet sine behov, sjølv om det medfører at det for einskilde utdanningsprogram eller programområde blir søkjarar som ikkje får innfridd førsteønsket sitt. Gruppetalet må regulerast i årleg handsaming av utlysing og justering av tilbodet ut frå årleg elevsøking og kortvarige konjunktursvingingar i næringslivet. Tilbod som ikkje blir lyst ut eller har tilstrekkeleg søking til å bli sett i gang eit einskild år, må vurderast på nytt påfølgjande år. Dette er viktig for at tilbodsstrukturen skal vere tilpassa varige endringar i næringsstruktur og søkjemønster, og ikkje bli basert på kortvarige og mellombelse svingingar.

God ressursutnytting og samtidig pedagogisk forsvarleg

Omsynet til å forvalte fylkeskommunen sine ressursar effektivt tilseier at normal klassestorleik og krav til minimum oppfylling i klassane vil vere viktig. Normtalet for klassestorleik må primært ta utgangspunkt i kva som er pedagogisk forsvarleg; at kvaliteten på opplæringa for elevane skal vere god, og at elevane skal få den individuelle oppfølginga dei treng. Historisk fanst det klassesdelingstal som sette øvre grenser for klassestorleiken. I hovudsak er desse klassesdelingstala vidareført som normtal, sjølv om dei ikkje lenger fungerer som absolutte krav. Bygningsmassen – klasseromsstorleik og verkstadkapasitet – er i stor grad og tilpassa dette. Innanfor mange av yrkesfaga er det og tryggleikssyn som avgrensar kor store klassane kan vere.

Normtal for klassestorleik vil kunne ha vesentleg betyding for tilbodsstrukturen – både isolert og sett i samanheng med krav til oppfylling i klassane. Ideelt sett burde normtal for klassestorleik derfor sjåast på i samband med skulebruksplanen. Dersom det skulle kome ein norm for lærartettleik i vidaregåande opplæring, på same måte som det no er innført som ei prøveordning i grunnskulen, vil det og eventuelt medføre at det må gjerast ei ny vurdering av normtalet for klassestorleik. Ny inntaks- og formidlingsforskrift vil legge premisser for korleis endringar i normtal for klassestorleik vil slå ut for tilbodsstrukturen. Av omsyn til effektiv og rettvis ressursutnytting bør ein likevel starte arbeidet med å harmonisere normtal for klassestorleik i Vestland snarast.

Både Hordaland og Sogn og Fjordane har i dag minstekrav til oppfylling i klassane – i Hordaland formulert i prosent, i Sogn og Fjordane formulert i minste primærskjartal med ungdomsrett. Slike minstekrav regulerer kva utlyste klassar/tilbod som ikkje kan setjast i gang. Eit minstekrav formulert i minste primærskjartal med ungdomsrett har mindre rom for skjønn enn ei formulering i prosent. Der ein skule har fleire grupper/parallelar på same tilbod, må minstekravet til oppfylling forståast slik at skjartalet ikkje skal fordelast jamt over alle klassane, men at alle klassane først skal fyllast til

normtalet. Det er då oppfyltingsgraden i siste klasse som er vurderingstema. Sjølv med minstekrav til oppfylling, kan det likevel oppstå situasjonar der ein må setje i gang klassar som ikkje oppfyller kravet for at ein skal ha plassar til alle elevar med ungdomsrett. Alle elevar skal få tilbod innanfor eitt av tre ønska utdanningsprogram på vg1 eller eit tilbod på eit programområde på vg2 som dei er kvalifiserte for.

Dess strengare krav til oppfylling ein har, dess meir vil det vere behov for å praktisere eit minstekrav med skjønns for å ta omsyn til at alle elevar skal få plass, til å oppretthalde breidde i opplæringstilbodet der det er svakt rekrutteringsgrunnlag og til å oppretthalde små og smale fagområde. Dette visast att i kor strengt krava til oppfylling er praktisert i høvesvis Hordaland og Sogn og Fjordane i dag. Ulempa med eit stort skjønnsrom er at det vert mindre føreseieleg for søkjarar, elevar og skular kva tilbod som vert sett i gang. Samstundes er det eit mål at oppfyltingsgrada i klassane bør vere høgast mogeleg for å utnytte ressursane. I det store biletet er det og fulle klassar som er normalsituasjonen. Dei tilboda som krava til oppfyltingsgrad har betydning for er primært knytt til nokre distriktsskular og til nokre av dei – i elevtal - små utdanningsprogramma. På grunn av at det er knytt til desse tilboda, at endra krav til oppfyltingsgrad kan gje utfordringar for å setje i gang klassar, er det ein klar risiko for at konsekvensane for tilbodsstrukturen på sikt vil vere meir omfattande enn at klassetalet det einskilde året vert justert ned.

På same måte som for normtal for klassestorleik kan vesentlege endringar i krav til oppfyltingsgrad ha vesentleg betydning for tilbodsstrukturen som er vanskeleg å ha oversikt over per i dag. Endringar i krav til oppfyltingsgrad bør på grunn av dei mogeleg struktureffektane ideelt sett vurderast i samband med skulebruksplanen. Ny inntaks- og formidlingsforskrift vil legge premisser for kva som vil vere sannsynlege struktureffektar av endra krav til oppfyltingsgrad. Av omsyn til effektiv og rettviss ressursutnytting bør ein likevel starte arbeidet med å harmonisere krav til oppfyltingsgrad i klassar Vestland snarast

Halve klassar

For å sikre breidde i tilbodet kan det i einskilde tilfelle vere føremålstenleg å lyse ut eller opprette halve klassar. Kvaliteten på opplæringa og at opplæringstilbodet skal vere likeverdig tilseier at det ved oppretting av halve klassar er naudsynt å legge til grunn at det skal vere full deling i programfaga. Oppretting av halve klassar gjev derfor relativt dyre tilbod. For at halve klassar ikkje skal vere ytterlegare kostnadsdrivande må det vere ein føresetnad for at ein skal vurdere å opprette halve klassar, at skulen og har ein annan klasse for felles opplæring i fellesfag. Det vil sei at det er oppretta to halve klassar som kan slåast saman til ein klasse i fellesfag på same skule. I yrkesfag bør, på grunn av yrkesretting av fellesfaga, desse klassane fortrinnsvis vere innanfor same utdanningsprogram.

Dimensjoneringsgrunnlag

Kva ein dimensjonerer tilbodet ut frå er og avgjerande for ressursbruken knytt til vidaregåande opplæring. Fylkeskommunen har ansvar for å gje eit tilbod til alle søkjarar med ungdomsrett. Til vg2 og vg3 må ein og ta omsyn til elevane sin rett til å gjere omval. Det samla tilbodet må sikre plass til desse søkjarane. I vurderinga av korleis ein fordeler plasstalet mellom dei ulike tilboda/utdanningsprogramma, bør ein, jf. vurderingane over, legge vekt på arbeids- og næringslivet sitt behov og tilgangen på læreplassar i ulike bransjar. Innanfor nokre fagområde er behovet for arbeidskraft større enn tilgangen på søkjarar til vidaregåande opplæring med ungdomsrett. Der det er behov i arbeids- og næringslivet og søkjargrunnlag, kan tilbod lysast ut som kombinasjonstilbod mellom tilbod for vaksne – med vaksenrett – og tilbod for ungdom. Ein føresetnad for dette er at det

bidreg til å gje kvalitativt gode tilbod innanfor vaksenopplæringa og til å gje breidde i tilbodet for søkjarane med ungdomsrett.

Tilbod til elevar med behov for særskilt tilrettelegging

Elevar med behov for HTA eller HTH-tilbod, søker dette tilbodet som i dag. Når det gjeld elevar med mål om grunnkompetanse og lærekandidatløp (HT- gruppe i HFK) må dette ugreiast nærmare. Arbeidet må vere ferdig seinast hausten 2020.

Det må vidare avklarast kva seksjon som har ansvaret for å gjennomføre denne utgreiinga. I arbeidet vil det vere aktuelt å involvere skular, elevar og relevante fagmiljø.

Tilråding:

Med utgangspunkt i grunnprinsippa tilrår prosjektgruppa følgjande overordna føringar for tilbodsstrukturen for vidaregåande opplæring i Vestland fylkeskommune:

- Framtidig tilbodsstruktur bør i hovudsak bygge på etablert tilbodsstruktur ved dei vidaregåande skulane
- Innretting av tilbodet til elevar med mål om grunnkompetanse og lærekandidatløp skal utgreiast nærmare.
- HTA og HTH grupper skal vere søkbare tilbod.
- Tilbodsstrukturen må vere tilpassa arbeids- og næringslivet sitt behov for kompetanse og arbeidskraft
- Innanfor yrkesfag skal ein skule som tilbyr eit utdanningsprogram på vg1-nivå minimum ha tilbod om eit programområde på vg2-nivå, og skular som har eit tilbod på vg2-nivå skal som hovudregel òg tilby utdanningsprogrammet på vg1-nivå
- Innanfor Studiespesialisering skal ein skule som har utdanningsprogrammet som hovudregel ha tilbodet på både vg1-, vg2- og vg3 nivå. Alle skular som tilbyr Studiespesialisering skal på vg2 og vg3 som hovudregel ha tilbod om både programområde for språk, samfunnsfag og økonomi og programområde for realfag.
- Av omsyn til effektiv og rettvis ressursutnytting bør ein starte arbeidet med å harmonisere normtal for klassestorleik og krav til oppfyllingsgrad i klassar allereie hausten 2019.
- Tilbod som ikkje vert sett i gang skal vurderast på nytt påfølgande år
- Ein skal vere restriktiv i oppretting av halve grupper, og det er ein føresetnad for oppretting at to halve klassar kan slåast saman til ei heil gruppe i fellesfaga
- Opplæringstilbodet skal dimensjonerast ut frå tal søkjarar med ungdomsrett
 - Til vg1 er dimensjoneringsgrunnlaget elevtal frå grunnskulen, elevtal frå grunnskuleopplæring for minoritetsspråkleg ungdom, omval og søkjarar som no har ungdomsrett som konsekvens av utvidinga av ungdomsretten/bortfallet av 5-årsfristen
 - Til vg2/vg3 er dimensjoneringsgrunnlaget elevar med ungdomsrett og omval
- Dimensjonering av dei ulike tilboda i strukturen skal legge vekt på arbeids- og næringslivet sitt behov og tilgangen på læreplassar
- Der det er behov i arbeids- og næringslivet og søkjargrunnlag kan tilbod lysast ut som kombinasjonstilbod for søkjarar med ungdomsrett og søkjarar med vaksenrett
-

Minoritetsspråkleg ungdom

Vestland fylkeskommune bør tilby grunnskuleopplæring i kombinasjonsklassar etter mønster frå Sogn og Fjordane, med rom for lokale justeringar der ein til dømes tek omsyn til forskjellar mellom by

og bygd. Vedtak om kombinasjonsklassar krev avtale med kommunane i Hordaland og dette vil ta tid utover 1.1.2020.

I tillegg til kombinasjonsklassar i samarbeid med kommunar bør det leggjast til rette for ein del fylkeskommunale innføringsgrupper. Inntaksgrunnlag til dei to tilboda kan vere kombinasjonsklassar for elevar med lite skulebakgrunn og/eller behov for vitnemål, og innføringstilbod på utvalde skuler for elevar med lang skulebakgrunn og vitnemål frå tidlegare. Eigne vg1 tilbod for minoritetsspråkleg ungdom bør vere mogeleg når ein ser tydelege behov og der det er tilstrekkeleg tal søkjarar til tilbodet. Felles klasser for minoritets- og majoritetsungdom er likevel fordelaktig både for språklæring og integrering. Også i planlegging av tilbod for minoritetsspråkleg ungdom bør ein sjå etter samarbeid med planlegging av tilbod for vaksne søkjarar. Ein stor del av minoritetsspråklege søkjarar er vaksne.

Tilråding

Vestland fylkeskommune bør leggje til rette for tilpassa opplæringstilbod til minoritetsspråklege ungdommar og vaksne på grunnlag av kartlegging og behov for tilpassing og differensiering. Slike opplæringstilbod kan til dømes vere:

- Tilbod om grunnskuleopplæring i vidaregåande skule til ungdom mellom 16 og 24 (kombinasjonsklasser). Tilbodet skal primært omfatte både ungdom med rett til grunnskuleopplæring og ungdom som har rett til vidaregåande opplæring, men som har behov for meir grunnskuleopplæring.
- Særskilt tilrettelagte innføringstilbod for ungdom med rett vidaregåande opplæring og rett til særskilt språkopplæring j.f. oppl. § 3.12
- Eigne vg1 tilbod for minoritetsspråkleg ungdom

Som hovudregel skal opplæringstilbod særskilt tilrettelagte til minoritetsspråklege ikkje omfatte både ungdom og vaksne i same gruppe, men fylkeskommunen kan planlegge tilbod for begge målgrupper der det er hensiktsmessig i lys av søkjargrunnlaget.

Vaksne

Opplæringstilbod for vaksne skal vere tilpassa lokale og regionale behov for arbeidskraft og samtidig vere tilpassa søkjarane sine ønske.

Tilbodet skal vere føreseieleg for søkjarane og bør difor lysast ut. Vaksne sine rettar til opplæring fram mot ønska sluttkompetanse må takast i vare. For mange vaksne innvandrarak og flyktningar kan det sjå ut til at utsiktene til å få jobb etter utdanning i stor grad styrer val av fag / sluttkompetanse .

Vestland fylkeskommune bør legge til rette for at det, så langt det er turvande, vert dimensjonert for kombinerte klassar av unge elevar og vaksne deltakarak. Vaksne søkjarar kan såleis få tilgang til fleire programområde enn det er kapasitet til å opprette som eige VO-tilbod. Samtidig vil søkjargruppa vaksne kunne bidra til å oppretthalde tilbod som har svak søking av unge, og som ikkje vil bli sett i gang med berre ungdom som rekrutteringsgrunnlag.

Tilråding

Prosjektgruppa tilrår følgjande i arbeidet med gode tilbod for vaksne søkjarar:

- Tilbod for vaksne skal vere føreseielege og i størst mogeleg grad lysast ut.
- Tilbod for vaksne må vere tilpassa lokale og regionale behov for arbeidskraft samstundes som søkjarane sine ønske tel med.
- Der det er mogeleg og fornuftig bør tilbod for vaksne dimensjonerast i lag med tilbod for ungdom, med tanke på kombinerte klasser for begge søkjargruppene.

2.5.2 Prinsipp for søking og inntak

Ungdom med lovfesta rett

For ungdom med lovfesta rett til vidaregåande opplæring er politisk vedtak om lokal inntaks og formidlingsforskrift etter § 6-2 og 6-A2 i forskrift til opplæringslova, utsett til 2020. Det nye fylkestinget i Vestland fylkeskommune vil hausten 2019 få framlegg til lokal inntaks- og formidlingsforskrift til handsaming, vidare saksgang vil vere ei brei høyring og vedtak våren 2020. Av vedtak som ligg til den lokale forskrifta er mellom anna inntaksområde, ulike tilleggspong ved inntak, idrettsordningar, bruk av rett i opplæring i bedrift m.m.

Uavhengig av vedtak om inntaksregionar har ein i delprosjektet utarbeidd årshjul for søking og inntak i Vestland fylkeskommune. Årshjulet gjeld alle søkjarar med rett til vidaregåande opplæring.

Forskrift til opplæringslova, kapittel 6, styrer i stor grad inntaket til vidaregåande opplæring. På ein del område er det rom ulik praktisering. Under er områda med rom for ulik praktisering der dei to fylka har hatt ulike ordningar og der ein no er samde om felles prinsipp/retningslinjer.

Tilråding

Prosjektgruppa tilrår følgjande prinsipp / retningslinjer for inntak til vidaregåande skule i Vestland fylkeskommune:

- Alle søkjarar til vg1 skal søke til ordinære utdanningsprogram
- Det skal vere tre maskinelle inntak, etter tredje inntak skal alle søkjarar med ungdomsrett ha fått eit opplæringstilbod.
- Etter at alle søkjarar med ungdomsrett har fått tilbod, kan det takast inn søkjarar til ledige plassar, også søkjarar utan ungdomsrett.

- Det er høve til å sette opp inntil seks skular per utdanningsprogram/programområde.
- Fylkesdekkande tilbod (tilbod lokalisert berre ved ein skule) er søkbare for alle søkjarane i Vestland fylkeskommune. Kva som vert fylkesdekkande tilbod vert avklara kvart år i saka om opplæringstilbodet.

Tidleg inntak- søkjarar med søknadsfrist 1.februar

Søking og inntak for søkjarar som søker til 1.februar er tydeleg regulert i § 6 i forskrift til opplæringslova. Søkjarar som får innvilga rett til fortrinn etter § 6-15, §6-17 eller §6-18 skal få tilbod om skuleplass før andre søkjargrupper.

Delprosjektet rår til at det vert køyrd separate inntak for:

- Søkjarar med rett til fortrinn og
- Søkjarar som søker om inntak etter individuell handsaming

Denne vurderinga bygger på tal søkjarar i dei ulike kategoriane og administrativt sakshandsamingsbehov.

Desse inntaka kjem før dei tre ordinære inntaka nemnt under ordinært inntak.

Eigne tilbod til minoritetsspråkleg ungdom

Erfaringane i begge fylka er at mange av dei minoritetsspråklege manglar godt nok grunnlag for å gjennomføre vidaregåande opplæring. Eit av tiltaka for å bøte på den situasjonen er å tilby grunnskuleopplæring i kombinasjonsklassar (kombinasjon mellom elevar som har grunnskule frå heimlandet og soleis rett til å starte på vg1 og elevar utan grunnskule) og/ eller innføringsklassar.

Prosjektgruppa rår til at Vestland fylkeskommune forsøker å etablere grunnskuleopplæring i kombinasjonsgrupper etter modell frå Sogn og Fjordane. Det vil ta tid å etablere avtalar med kommunane i Hordaland, og inntil avtalar er på plass rår prosjektgruppa til at gjeldande ordningar i fylka vert vidareført i Vestland fylkeskommune.

I strukturen for vidaregåande opplæring er det det forskjell på fylka, i Hordaland er det egne tilbod for minoritetsspråklege elevar ved to skular, det er tilbod i utdanningsprogramma helse- og oppvekstfag og i Studiespesialisering.

Tilflyttinga av minoritetsspråklege elevar er kraftig redusert, og om framtidig tilflytting vil vere stor nok til å tilby egne klassar i Vestland fylkeskommune har ein ikkje svar på no.

Tilråding

Prosjektgruppa tilrår følgjande for søking og inntak av minoritetsspråklege:

- Elektronisk søking til kombinasjonsklassane (GMU)(Sogn og Fjordane) gjennom eksisterande løysing inntil ny løysing er vurdert for heile Vestland.
- Søkjarar til innføringsklassane i Hordaland søker i Vigo.
- Eige inntak for minoritetsspråklege søkjarar

Vaksne

Vaksne søkjarar skal søke vidaregåande opplæring i VigoVaksen, som er eige program. (VigoVaksen blir avslutta når vaksenopplæringsmodulen i Visma in School (VIS) er klart.)

Sakshandsaming av vaksne søkjarar skjer i VigoVaksen, dokumentasjon og brev vert lagra i arkivsystemet.

For vaksne søkjarar som søker i VigoSøknad (basen for ungdom) må informasjon overførast slik at denne gruppa blir kontrollert for søking i VigoVaksen og ev gitt melding om at rettane til vidaregåande opplæring blir vurdert i VO og at dei bør søke der.

Vaksne søkjarar kan få tilbod i det ordinære opplæringstilbodet for ungdom dersom det er ledige plassar etter at alle søkjarar med ungdomsrett har fått tilbod om skuleplass.

Tilråding

Prosjektgruppa tilrår følgjande for søking og inntak av vaksne:

- Vaksne søkjarar skal søke i eige program, pt Vigo Vaksen.
- Søking i Vigo Vaksne må kontrollerast opp mot søking i VigoSøknad (basen for ungdom) for informasjon og rettleiing til vaksne søkjarar.
- Vaksne søkjarar kan få tilbod i det ordinære opplæringstilbodet for ungdom dersom det er ledige()plassar etter at alle søkjarar med ungdomsrett har fått tilbod om plass.

2.5.3. Prosess for årleg handsaming av opplæringstilbodet

Med utgangspunkt i kriteria for tilbodsstruktur tilrådd over, vil det vere viktig å få til ei tidleg involvering av dei vidaregåande skulane, Y-nemnda/fagopplæringsnemnda, opplæringskontora, andre sektorar i fylkeskommunen med relevant kompetanse og dei fylkeshovudtillitsvalde. Særskilt vil ein dialog med Y-nemnda og opplæringskontora om behova i arbeids- og næringslivet vere viktig tidleg i prosessen. Innspel, merknader og framlegg frå desse ulike interessentane vil vere ein del av grunnlaget for utarbeiding av sak om opplæringstilbodet.

Etter delprosjektgruppa si vurdering kan det vere ein fordel - både tidsmessig og for kvaliteten i vedtaket – om handsaminga av både kva opplæringstilbod som skal lysast ut og justeringa av opplæringstilbodet etter søknadsfristen vert handsama av politikarar som kjenner sektoren og som i løpet av perioden får god kompetanse på sektoren og kan sjå heilskapen i eit samla opplæringstilbod. Utvalet kan då stå fram som eit fagutval med totalansvar. For å gje sektorutvalet grunnlag for å gjere ei heilskapleg vurdering ser vi at det kan vere tenleg at utvalet handsamar alle sider ved dimensjonering av opplæringstilbodet. Det betyr at både oppretting og nedlegging av programområde eller utdanningsprogram og justering av tal parallelle klassar er ein del av handsaminga i utvalet. På den andre sida vil dette gi mindre fleksibilitet til å justere opp eller ned klassetal, noko som ofte er naudsynt etter at prøveinntaket er gjennomført i juni. Ser fylkesrådmannen det som naudsynt å gjere endringar etter politisk handsaming vil dette krevje ny politisk handsaming etter at prøveinntaket blir gjennomført i slutten av juni. Dette vil vere arbeids- og tidskrevjande både politisk og administrativt. Ei tilnærming til dette kan vere at fylkesrådmannen får fullmakt til å justere elev- eller klassetal etter vedtak i hovudutvalet og prøveinntaket. Behovet for denne fleksibiliteten vil truleg vere større i Vestland fylkeskommune med fleire elevar og klassar enn i dagens to fylkeskommunar.

Vi vil derfor rå til at både sakene om utlysing og justering av opplæringstilbodet vert slutthandsama i Hovudutval for opplæring og kompetanse. Hovudutval for opplæring og kompetanse må då gjennom delegeringsreglementet gjevast fullmakt til å vedta opplæringstilbodet innanfor den økonomiske

ramma. Dersom det er behov for å gå ut over ramma må dette gå vidare til finansutvalet som ein del av budsjettprosessen. Etter vår vurdering er dette og ei ansvarleggjering av sektorpolitikarane som kan bidra til at heilskapen og vektinga mellom god ressursutnytting, kvalitet og desentralisert tilbodsstruktur vert ivareteken.

Tabell 4 syner vårt framlegg til tidsplan for handsaming av sakene om utlysing og justering av opplæringstilbodet:

September/oktober	Fylkesdirektøren sender ut grunnlagsmateriale(inntakstill per 15.sept og avgangselevar frå grunnskulen) til skulane. Frist for rektorane til å gje innspel til endringar ved sin skule. Dialog med opplæringskontora og relevante fagområde internt i fylkeskommunen om utfordringar i ulike bransjar og fagfelt. Y-nemnda gjev innspel til opplæringstilbodet på grunnlag av resultat av formidling til opplæring i bedrift. Informasjon- og drøftingsmøte med tillitsvalde om utfordringane for neste skuleår.
Oktober/november	Fylkesdirektøren utarbeider og ferdigstiller forslag til tilbodsstruktur.
November	Fylkesdirektøren informerer rektorane om framlegget til endringar og presenterer tilrådinga Offentleggjering av sak til handsaming i Hovudutval for opplæring og kompetanse. Informasjon- og drøftingsmøte der fylkesdirektøren presenterer tilrådinga for organisasjonane
November/desember	Handsaming i Hovudutval for opplæring og kompetanse og vedtak om kva opplæringstilbod som skal lysast ut.
Primo mars	Fylkesdirektøren sender primærspørjartala til rektorane rett etter søknadsfristen er ute med frist for å kome med innspel til justeringar
Primo mars	Fylkesdirektøren har info.- og drøftingsmøte med organisasjonane i sektoren. Presentasjon av utfordringane
Primo mars	Fylkesdirektøren testar ut ulike endringar av tilbodet for å gje flest mogeleg tilbod og utnytte kapasiteten best mogeleg
Medio mars	Fagopplæringsnemnda (Y-nemnda) kjem med innspel til justeringar utdanningsprogram og programområde på grunnlag av spørjartala.
Mars/april	Fylkesdirektøren informerer rektorane om framlegget til justeringane av utlyst tilbod og presenterer tilrådinga Fylkesdirektøren ferdigstiller og offentliggjør sak til handsaming i hovudutval for opplæring Informasjon- og drøftingsmøte der fylkesdirektøren presenterer tilrådinga for organisasjonane
Mars/april	Hovudutval for opplæring og kompetanse gjer vedtak om kva opplæringstilbod som skal settast i gang i kommande skuleår.
Juni	Eventuell administrativ justering av elev-/ klassetal som følgjer av konsekvensar av prøveinntaket

Tilråding

- Dei vidaregåande skulane, Y-nemnda, opplæringskontora, andre sektorar/fagfelt i fylkeskommune med relevant kompetanse og fylkeshovudtillitsvalde vert involvert tidleg i prosessen og deira innspel bør gå inn som del av grunnlaget for utarbeiding av saka.
- Hovudutval for opplæring og kompetanse får fullmakt til å slutthandsame og vedta utlysing og justering av opplæringstilbodet innanfor den økonomiske ramma
- Fylkesrådmannen/fylkesdirektør får fullmakt til å gjere naudsynte justeringar som følge av endra føresetnader etter vedtak i hovudutvalet.

- Vedtak om utlysning av tilbod skal fattast seinast primo desember og vedtak om kva tilbod som skal settast i gang for komande skuleår skal fattast seinast medio april.

2.5.4 Tidspunkt for heilskapleg gjennomgang av skule- og tilbodsstrukturen i Vestland fylkeskommune

Delprosjektet har i sitt mandat fått i oppdrag å legge fram tilråding om tidspunkt for ein gjennomgang av skulestrukturen i Vestland fylkeskommune.

Eit nytt fylke kan føre til at det etablerer seg nye søkjemønster. Ideelt burde det vere gjennomført minst to reelle felles inntak med nye inntaksområde i VFLK før ein gjennomførte ei heilskapleg gjennomgang av skulestrukturen. Dette fordi det vil kunne gi eit best mogleg bilete på kva endringar i søkjemønster som utviklar seg i VFLK .

Alternativ i)

1. 20/21 inntaksregionar lik fylkesgrenser i SFJ og HFK
2. 21/22 nye inntaksområde og felles forskrift
3. 22/23 - våren 22 – politisk sak som varslar oppstart av arbeidet
4. 22/23 - hausten 22 - tidlegast oppstart prosess SBP VFLK
5. høyringsgrunnlag ut på høyring april 2023
6. juni/oktober 2023 tidlegaste handsaming i fylkestinget av SBP
7. hausten 2024 tidlegast start implementere av vedtak SBP

Den økonomiske situasjonen i VFLK er krevjande. I arbeidsdokument til fellesnemnda har prosjektleiar lagt til grunn at fylkeskommunen har ei økonomisk utfordring på 400 mill. kr. i 2020. Utfordringa er aukande i økonomiplanperioden.

Strukturelle grep kan vere naudsynt for å møte krav til innsparing utan at det har for store konsekvensar på kvaliteten på opplæringa. Samstundes vil endringar i struktur ofte innebere behov for investeringar i nye bygg.

Det vil vere veldig lite tenleg å gjere nye vedtak om nedlegging eller nybygging utan at ein har ein heilskapleg gjennomgang av skulestrukturen. Frittstående avgjersler med tanke på skulestruktur kan gi uheldige og utilsikta konsekvensar. Nedskjeringar og innsparingar kan gjere det naudsynt med strukturelle grep, og då bør ei heilskapleg vurdering ligge til grunn. Dette talar for at ein set i gang arbeidet med gjennomgang av skulestrukturen på eit tidlegare tidspunkt.

Alternativ ii) - tidlegare gjennomføring – grunna behov for innsparingar

1. Mars 2020 vedtak inntaksområde VFLK
2. Juni 2020 – politisk sak som varslar oppstart av arbeidet
3. Hausten 2020 oppstart prosjektarbeid skulebruksplan VFLK
4. Høyringsgrunnlag ut på høyring april 2021
5. oktober 2021 tidlegaste handsaming i fylkestinget av SBP
6. hausten 2022 tidlegaste start implementering av vedtak SBP

Tilråding

Alternativ ii)

2.6 VIDARE ARBEID

2.6.1 Kva i oppdraget er fullført ved rapporteringstidspunktet for sluttrapportmalen

Prosjektgruppa og tilhøyrande undergrupper har ferdigstilt kartlegging av områda som blir påverka av samanslåinga, identifisert tidskritiske leveransar og område, og løpande avklart prinsipielle saker med prosjektleiar og politisk nivå.

Delprosjektet har som ein del av sluttrapporten utarbeidd kriterium for utforming av tilbodsstruktur i Vestland fylkeskommune. Denne ligg til grunn for vidare arbeid med politisk sak om felles tilbodsstruktur for det nye fylket hausten 2020.

Prosjektgruppa har også utarbeidd prinsipp for søking og inntak til vidaregåande opplæring. Fellesnemnda har på grunnlag av dette gjort vedtak om vidareføring av gjeldande inntaksområde for skuleåret 2020-2021 og felles inntak først frå skuleåret 2021-2022.

Omtale av sentrale politiske avklaringspunkt ligg i del 4.

2.6.2 Kva punkt i tilrådinga må drøftast med tillitsvalde

- Alle saker som skal til politisk behandling må drøftast.
- Saker til FN i desember 2018, mars og mai 2019 er drøfta tidlegare.

2.6.3 Kva gjenstår eventuelt i oppdraget

Ny lokal inntaks- og formidlingsforskrift

Ferdigstilling av høyringsutkast til lokal inntaks- og formidlingsforskrift – for handsaming i nytt fylkesting haust 2019, politisk slutthandsaming våren 2020. Område som etter prosjektgruppa si vurdering må handsamast i høyringssaka er:

- Inntaksområde
- Ulike idrettsordningar
- Oppflytting til vg2 og vg3 i studieførebuande utdanningsprogram
- Utarbeiding av rutinar og retningslinjer for søking og inntak til vidaregåande opplæring

Saka skal ut på brei høyring der kommunar, representantar for arbeids- og næringsliv og ulike organisasjonar får høve til å uttale seg.

2.6.4 Ny struktur i fag- og yrkesopplæringa

Vert handsama hausten 2019 i saka om opplæringstilbod for dei to inntaksområda i Vestland for skuleåret 2020-2021. Dette gjeld også overgang frå vg1 studiespesialisering til vg2 i eit yrkesfag (yrkesfagleg opphenting)

2.6.5 Behov for overgangsordningar

Fellesnemnda sitt vedtak om å vidareføre inntaksområda for skuleåret 2020-21 er ei overgangsordning. Ytterlegare behov for overgangsordningar må eventuelt vurderast i arbeidet med saka om ny lokal inntaks- og formidlingsforskrift.

3. Organisatoriske forhold

3.1 KVA INNEBER GRUPPA SITT FRAMLEGG AV EV. KONSEKVENSA FOR RESTEN AV ORGANISASJONEN

Inntaksordning og tilbudsstruktur har stor betydning for heile opplæringssektoren, inklusiv skulane og rettleiingseiningane som skal etablerast. For Karriere Vestland, som organisatorisk skal høyre under Innovasjon og næring, vil rammene for og tilboda særleg innan vaksenopplæringa vere relevante.

I den grad gruppa sine framlegg til kriterier for utforming av tilbudsstrukturen medfører vesentlege endringar i opplæringstilboda ved dei einskilde skulane på sikt, kan det ha konsekvensar for skuleskyss og nye eller endra skuleruter. Etter prosjektgruppa si vurdering vil konsekvensane for skuleskyssen som følgje av tilrådingane i denne rapporten vere relativt små. Saka om inntaks- og formidlingsforskrift, inklusiv inntaksområde, kan derimot få større konsekvensar for skuleskyss med behov for nye og endra ruter.

3.2 KVA ER DEI SENTRALE ENDRINGANE SOM BRUKARANE/INTERESSENTANE VÅRE VIL MERKE

Elevar/søkjarar til vidaregåande opplæring vil merke endringar som følgje av nye prinsipp for søking og inntak, og på sikt som følgje av kriterium for utforming av tilbudsstrukturen. Særleg vil dei føreslegne endringane ha betydning for søkjarar til vidaregåande opplæring for vaksne og for dei som i Hordaland tidlegare har søkt til særskilt tilrettelagde grupper.

Endringar i inntak og tilbudsstruktur medfører behov for god informasjon til elevar og søkjarar. Det vil og særleg vere viktig at ungdomsskulane og rådgjevarane i ungdomsskulane har godt kjennskap til endringane slik at dei formidlar rett informasjon og relevant rettleiing til elevar i ungdomsskulen. For søkinga til skuleåret 20/21 vil den største endringa vere at elevar frå heile Vestland fylkeskommune kan søke fylkesdekkande tilbod og konkurrere på lik linje til desse. Det er då viktig at det er kjent for elevane kva tilbod som er fylkesdekkande.

For skulane og næringslivet vil det vere merkbare endringar i korleis dei blir involverte i utforminga av det årlege opplæringstilbodet. Skulane vil i større grad bli utfordra på formidlingsarbeidet og på å vurdere tilbodet ved eigen skule i lys av det heilskaplege opplæringstilbodet i Vestland fylkeskommune. Arbeids- og næringslivet vil bli utfordra på meir forpliktande samarbeid med skulane og skuleeigar om dimensjonering av opplæringstilbodet og tilgang på læreplassar. For politikarane vil tilrådingane medføre endringar i kva som handsamast administrativt og kva som skal gå til politisk handsaming. Etter prosjektgruppa si vurdering vil politikarane i større grad bli utfordra på å ta ansvar for det heilskaplege opplæringstilbodet.

Kor stort behov for kompetanseheving tilrådingane medfører er avhengig av kor store endringar vi får i tilbudsstrukturen på sikt. Behov for kompetanseheving for tilsette i skulane på grunn av justering i tilbudsstrukturen, flytting av tilbod og ny yrkesfagstruktur frå 2020 er sannsynleg. Dette må takast i vare av skuleeigar sitt system for kompetanseutvikling for pedagogisk personale. I tillegg bør fylkeskommunen syte føre at rådgjevarane i ungdomsskulen får naudsynt informasjon og er godt kjent med endringar i søking, inntak og tilbod i vidaregåande opplæring i Vestland.

4. Sentrale politiske avklaringspunkt

Det er eit politisk spørsmål om kor mange inntaksområde VLFK skal ha, og geografisk avgrensing av desse områda. Dette spørsmålet var handsama i Fellesnemnda i desember 2018, men må til ny handsaming i nytt fylkesting vår 2020.

Fellesnemnda handsama **sak PS 19/2019 Inntak i Vidaregåande opplæring** 13.3.2019. Følgjande vedtak blei fatta:

1. Dagens inntaksordningar og inntaksområde, inkludert dei ordningar som finst for ungdom i grenseområda, vert vidareført for inntak til vidaregåande opplæring skuleåret 2020/2021. Fylkesdekkande tilbod vert gjort søkbare for søkjarar i heile Vestland fylkeskommune frå og med skuleåret 2020/2021.
Det må utgreiast om ordninga for ungdomar i grenseområda mellom Sogn og Fjordane og Hordaland skal utvidast til å gjelde for fleire elevar i vidaregåande skular, fram til saka kjem i oktober 2019.
2. Det vert sett i gong ein prosess mot felles inntak frå skuleåret 2021/2022 som skissert i saksframlegget.
3. Fellesnemnda ber om at nærskuleprinsippet vert utgreidd i det vidare arbeidet med val av inntakssystem til saka kjem i oktober 2019. Gjerne etter modell frå Trøndelag

Fellesnemnda handsama sak **PS 35/2019 Inntaks- og formidlingsforskrift til vidaregåande opplæring i Vestland fylkeskommune – skuleåret 2020/2021** 24.5.2019. Følgjande vedtak blei fatta:

1. Fellesnemnda tek inntaks- og formidlingsforskrift gjeldande for Vestland fylkeskommune for skuleåret 2020/2021 til etterretning.

Som det går fram av vedtaka fatta i fellesnemnda, er det naudsynt med fleire sentrale politiske avklaringar. Dette er det planlagt for, og høyringsutkast for inntaksområde, og inntaks- og formidlingsforskrift vil bli lagt fram hausten 2019, med endeleg politisk handsaming vår 2020. Første felles inntak i Vestland fylkeskommune vil vere skuleåret 2021/22.